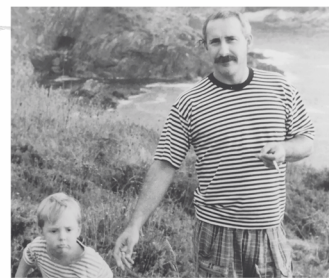

AnotaciONS

Por: Xaquín Chaves

Un día de primavera, a finais dos 70, embarquei no Platuxa, en Portonovo, arribando a Ons antes de que abrixa o día. Xa en terra e no medio da escuridade botei a andar un treito embaixo dun ceo estrelado ate chegar á Praia das Dornas e alí estaba dándome a benvida unha espléndida ARDORA; pouco a pouco a pelexa da noite co día foi desmadeixándose, como diría Macbeth e a fisionomía da illa comezou a debuxarse lentamente coma un conto a medida que a brétema levantaba o seu velo. Con este flash-back comeza unha longa relación coa Illa de Ons, que considero un agasallo dos Deuses.

Levaba por equipaxe unha mochila, un cabalete, pinturas, uns lenzos, pinceis, máis algo de vituallas, quedando ao meu redor toda a extensión dun territorio por descubrir. Púxenme a deambular polos CAMIÑOS que a circundan e atravesan como unha nervadura sináptica, camiños silandeiros de resonancia metafísica entre toxos e carqueixas que ocultan e amosan os lindeiros horizontais e marítimos da súa xeografía onde axiña aflorou o marcado carácter atemporal e protector que posúe a illa.

Dende a volta dun destes camiños asomaron os illotes das Freitosas e baixando polos acantilados na procura dun bo encadre, acabei instalando o cabalete nun frondoso mato de herbas de namorar. Facía bastante temporal e o Mar era dun gris plúmbeo e denso e así a plein-air e no medio da climatoloxía fun traballando a miña primeira pintura de Ons, á que as gaivotas lle engadiron despois un extenso dripping mentres secaba. Esta pintura máis un debuxo do peirao co farol e o seu zig-zag pétreo internándose perpendicular no mar foron a colleita daquela fugaz estancia. Neste mesmo peirao, polo que sempre paseo a mirar a xente que ven e vai, foi no que anos despois, camiño de coller o catamarán xunto á miña muller e o meu fillo para embarcar de volta a terra despediunos un ECLIPSE de Sol que tornou todo dunha luz fría que estendeu un desacougo e un silencio difícil de esquecer.

Volví a Ons por varias veces nos anos 80 e 90 coa intención de plasmar máis pormenorizadamente diversos aspectos botánicos, arquitectónicos, paisaxísticos e ornitolóxicos da illa, realizando nesas ocasións numerosos apuntes, bosquejos, acuarelas e debuxos de todo aquilo que neste lugar chamaba a miña atención a modo de caderno de notas, que relatara unha posible BIOGRAFÍA VISUAL da miña estancia no lugar.

Con esa intención e afán, novamente percorrín os camiños pintando acuarelas da corredeira que leva ao cemiterio cos seus salgueiros peiteados polo vento, as fontes de Caniveliñas e a Fonte Nova, os niños de cormoráns dende o Buraco e tamén na Cova da Vella; a punta Centulo, a furna de Fedorento, nocturnos do mar con luar na Porta cos barcos pescando ao lonxe, o Faro co seu diamante mudo regando a noite de poemas diáfanos embaixo da Via Láctea en Cucorno, as xesteiras, Canexol coas casas e a figueira, a xente subindo polo Curro o día de San Xaquín,...

Peirao ó mencer, óleo

Caniveliñas, acuarela

Imbuído nesa tensión ilustrativa, dediqueille unha especial atención aos baixo-relevos ornamentais xeométricos das chemineas das casas ciscadas por toda a illa, nas que aínda perduraban rastros do seu cromatismo de *añil*, almagres, grises e ocre; aspecto este que culmina nun hórreo subindo para o faro á man esquerda, conformando un paradigma de pintura abstracta popular que o mesmo Joseph Albers admiraría, todos eles son elementos de arquitectura popular, e considero que se deberían pór en valor á hora de rehabilitar o patrimonio da illa, que sendo sobrio, non adoece de elegancia e particularidade.

Ons non é unha “paisaxe límbica” mais achegase a ese concepto e semella ser un lugar que responde a un certo animismo e telurismo, onde todo encaixa perfectamente, xerando un sentimento de pertenza que fai que a recoñezas como túa sen selo, - tendo a sensación de que estiveras alí dende sempre -. Unha atracción que me levou a regresar á illa por varios veráns consecutivos a gozar da súa maxia e bo vivir xunto a miña muller e o meu fillo a partires do ano 96. Seguí a facer o mesmo, longos e fermosos paseos baixo dun tempo agostado, baixamos a Liñeiras onde recollemos paus e obxectos que traía o mar para engadir ao proxecto “Santuario de Naufragos”, que practicamente encetei ao comezar a miña actividade creativa.

Fixen apuntes que deron lugar con posterioridade a dúas obras de gran formato: “Maio en Ons” e “Onza Mon amour”, que logo rematei no meu *atelier* de Ribadumia, e que formalizaban o papel de VASOS COMUNICANTES entre a paisaxe e a abstracción. Un día que o temporal nos deixou incomunicados, pinte unha acuarela, co catamarán pelexando co mar entre os piñeiros de enriba do Curro, que teño por unha das obras que máis e mellor amosan o que significa para min a acuarela como xénero pictórico.

Pero ademais de todo este discurso narrativo centrado na miña experiencia coma pintor, non podo deixar de falar do libre e feliz que me sinto sempre en Ons, dos baños no turquesa narcotizante da Praia de Melide, das súas tribos de hippies, libertarios, poetas e xentes con inquedanzas que alí coñecín, das fermosas robalizas de Cesáreo, dos cambios de bar a disco na de Checho a certa hora da noite, de Susi, Palmira e Acuña, recentemente falecido, dos personaxes nativos da illa, de Tino, sempre presente no lugar e responsable deste artigo que remato lembrando saudoso os paseos por Canexol e Pereiró ao caer a tardiña, cando marchan os últimos catamaráns e Ons queda máis sosegada, coa Onza axexando ao lonxe nun Mar que parece descansar e alá enfronte a Costa da Vela, *sonrosada* como unha pintura impresionista e aínda máis lonxe, o final de todo, os picos das Cies e unha inmensa HARMONÍA onde dormen un bo feixe de cousas que quedan sen dicir.

